

VEJLEDNING

- BRYDNINGER, FORSTÅELSER & PRAKSIS

En VUE-konference om, hvad vejledning skal udrette, under hvilke former og med hvilke samfundsmæssige og individorienterede dagsordener

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERhvervsVEJLEDNING

Velkommen til workshoppen:

**Vejledning i
uddannelsesinstitutioner –
optagelse, gennemførelse og
karrierevejledning**

V/Randi Skovhus

Helle Toft

Lis Boysen

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

Hovedspørgsmål for workshoppen:

Hvad forstår man ved vejledning i forhold til studerendes gennemførelse af uddannelse?

Hvilke strategiske og metodiske overvejelser er aktuelle? Vores undersøgelser sætter fokus på ideer og dilemmaer.

Er der behov for særlige tiltag for studerende med anden etnisk baggrund end dansk? Og i så fald hvilke problematikker skal sådanne tiltag imødekomme? Vi har spurgt vejledere på pædagog – og lærerseminarier.

I forbindelse med ungdomsuddannelserne har vi sat fokus på dilemmaer og udvikling af strategier til at reducere frafald ved i projektet at afdække eksempler på best practice og arbejde med strategiudvikling på forskellige ungdomsuddannelser i samarbejde med vejlederne.

Fokus for workshopens første del:

Vejledningsstrategi og karriere- og erhvervsvejledning på professionsuddannelser

Baggrund:

Regeringens globaliseringsstrategi fremhæver vejledningen på de mellemlange videregående uddannelser som en central aktivitet i bestræbelserne for at nå de nationale mål om, at:

- mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse
- frafald og omvalg skal mindskes
- de unge skal kunne se uddannelsernes jobmuligheder

Vejledningen på de mellemlange videregående uddannelser skal således organiseres, så der fokuseres på såvel:

- Optagelsesvejledning
- Gennemførelsesvejledning
- Karriere- og erhvervsvejledning

Projektets formål:

- Identifikation af eksisterende vejledningsstrategier på de mellemlange videregående uddannelser

Samt på denne baggrund at

- Udvikle vejledningsstrategier og karriere- og erhvervsvejledning på professionsuddannelserne

Kort om metode

Spørgeskema til samtlige MVU-institutioner, med henblik på at indsamle data om eksisterende vejledningsstrategier på professionsuddannelserne

-at få et samlet overblik over udviklingen på området i forhold til vejledningsstrategi og erhvervsvejledning

-at bruge undersøgelsen til at udvælge et antal institutioner til en kvalitativ undersøgelse

Interviews på 6 MVU-institutioner med hhv.

- Leder
- Studievejleder
- 1-3 studerende
- at nuancere billedet af vejledning på MVU-området samt afspejle mangfoldighed

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

Dilemmaer og rollekonflikter - i udvalg

Dilemma 1

Vejleder som institutionens ”forlængede arm” eller den studerendes ”advokat”

Uddannelses- og erhvervsvejledningen skal støtte studerende igennem uddannelse og ud i professionsarbejde.

Som udgangspunkt tjener vejledningen således både de studerendes og institutionens interesser:

- Vejledningen kan være en afgørende støtte for studerende i forhold til at gennemføre uddannelse og komme i arbejde
- Vejledning kan være et afgørende element i uddannelsernes tiltag i forhold til at fremme gennemførelse og mindske frafald i uddannelsen.

Mulighed for konflikter mellem disse interesser!!

Dilemma 2

At være underviser contra vejleder – at have begge roller kontra kun at være vejleder

På nogle uddannelsesinstitutioner har vejlederen ud over sin vejlederrolle andre roller i forhold til den studerende, fx som underviser med eksamensforpligtelse eller praktiklærer evt. med evaluerende funktion.

Der kan være positive og negative aspekter ved at vejlederen også varetager fx undervisningsfunktion i forhold til den studerende, fx

- det etablerede kendskab kan være hensigtsmæssigt grundlag for en evt. vejledningssamtale fx i form af øget tryghed og etableret fortrolighed
- vejlederen har grundigt kendskab til den studerendes uddannelse og evt. til den studerendes niveau i uddannelsen
- den studerende kan oplever, at der netop ikke kan etableres en fortrolighed i vejledningssamtalen, når vejlederen samtidig har underviser- og bedømmerrolle
- den studerende kan være tilbageholdende med at drøfte faglige problemer med vejlederen, hvis denne som underviser skal føre den studerende til eksamen

Dilemma 3:

Vejleder contra markedsfører

Vejledere på uddannelsesinstitutionerne er i vid udstrækning involveret i arbejdet med at markedsføre uddannelsen.

- Vejlederen står på den ene side, som uddannelsesinstitutionens repræsentant med interesse i, at den interesserede vælger at søge optagelse på institutionen
- Vejlederen skal på den anden side varetage den vejledningssøgendes interesse i at modtage saglig og uafhængig vejledning

Drøftelse

- (Hvordan) mærker du dilemmaerne i din praksis?
- Hvordan håndterer du de etiske konflikter, der kan ligge skjult?
- Hvordan lever du med eller håndterer dilemmaerne?

Dilemma 4: **Vejledning ud af uddannelse og ind i erhverv** **– Karriere- og erhvervsvejledning**

Karriere- og erhvervsvejledning omfatter vejledningsaktiviteter som på forskellig måde skal støtte de studerende i deres indtræden på arbejdsmarkedet som nyuddannede samt deres videre karriere- og kompetenceudvikling.

I ”Danmarks strategi for livslang læring”, Undervisningsministeriet (2007) fokuseres på livslang læring og peges på vigtigheden af *”en forstærket voksen- og efteruddannelsesindsats som skal bidrage til et samlet uddannelses- og kompetenceløft for alle i det danske samfund.”*

I samfundet generelt et øget fokus på karrierevejledning, herunder også udslusnings- og erhvervsvejledning.

Dette synes ikke at sætte sig spor i den vejledning, der praktiseres på MVU. Projektet har kun kunnet identificere begrænset omfang af udslusnings- og karrierevejledning.

Nogle mulige begrundelser for lav(ere) prioritering af erhvervs- og karrierevejledning :

- Manglende tradition
- Økonomisk trængte institutioner kan opleve et påtrængende behov for at bruge vejlederressourcer i forhold til rekruttering og fastholdelse, jf. institutionernes afhængighed af de studerende som økonomisk grundlag
- Frafaldet på mange professionsuddannelser er relativt stort
→ formodentligt naturligt med større fokus på gennemførelsesvejledning og frafaldsreduktion end på erhvervs- og udslusningsvejledning - man prioriterer det, der er umiddelbart relevant
→ færre ressourcer til opdyrkning af mere upåagtede vejledningsområder som fx karrierevejledning.
- Arbejdsmarkedet synes givet
- Arbejdsmarkedet opleves forholdsvis velkendt
- Mange tilgængelige stillinger
- Mange af de områder, som professionsuddannelserne traditionelt uddanner til, mangler arbejdskraft

Hvorfor kan erhvervs- og karrierevejledning alligevel være relevant for professionsuddannelserne?

- Uddannelsen, og de muligheder uddannelsen kan give, ses bredere end kun rettet mod det traditionelle arbejdsmarked
  - Fokus på arbejdsmarkedet, relevante kompetencer mv. kan bidrage positivt til nogle studerendes oplevelse af mening med studiet
  - Bidrage til at fastholde studerende, der ikke er interesserede i ansættelse indenfor det traditionelle arbejdsmarked – kompetencer kan betragtes bredere
  - Uddannelsen formidles som bredt kvalificerende – kan være væsentligt i forhold til tiltrækning af ansøgere
- Den begrænsede interesse for karriere- og erhvervsvejledning kan have latent betydning for frafald og rekruttering

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

Udfordringer for uddannelserne – og de studerende

- at kunne beskrive, hvilke kompetencer den studerende har erhvervet gennem uddannelsen
- at kunne tydeliggøre disse i forhold til et alternativt arbejdsmarked
- at kunne formidle dette relevant

Påstand??

En kvalificeret karriere- og udslusningsvejledning fordrer veluddannede vejledere, som både har kendskab til de kompetencer, den studerende erhverver sig på uddannelsen, og som også har et indgående kendskab til arbejdsmarkedet – både det traditionelle og det mindre traditionelle.

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

Drøftelse

Vil en udvikling med stærkere fokus på bredere karrierevejledning kunne ske på bekostning af professionaliseringen – og professionsidentiteten?

Ville det være at uddanne ud af professionen?

Hvorvidt har vejlederne kompetencer til at udøve karrierevejledning?

Hvordan kan sådanne kompetencer evt. erhverves?

Materiale fra projektet

Projektrapport: ”Vejledningsstrategi og erhvervsvejledning på professionsuddannelser i CVU’er”

www.vejledning.net

Idekatalog - 46 ideer til vejledning på mellemlange videregående uddannelser

